

Augshing - Kaunistelley,
11. 11. 47.

DEM 13108-3
P R 10

Mr. Rajamaa!

Täna jõudis siia Teie raadatud kaamatuste-pakk
(Teie lugemik, luuri ja trumma ümõpetuse lugemik, väike õige-
kultuur sõnaraamat) Täna Teid rõõmest! Õigekultuuri
sõnaraamat on eriti hädavajalik reidigi: selguse too-
miseks meie siinsele kõne- / ja ka kirjakeele / viir-
varri. Ega meil peetud vanastigi õiget emakeelt kuigi
mure au sees, kuid nüüd on asi hoopis allamäge
minemas. Ühti siin. Peasite kuulma Saasas anuõde
estlaste kõnekeele sõnavara! Kõik „moodsa“ elu
nõudeist tulenevad mõisted on aravad saksa- või
ameerika-keelse sõnastuse, kuigi emakeel riiki
või nii „meest“ lainud ei ole, et säält ei leiaks vga-
likku vastet. Tja vaim on reengune. Briti draati-
liselt avaldub see naarse juures. Poisid ja naari-
kid on omandanud lohakalt-mugava (kodu-
maal alles äeldud vedelvarsti) rühi ja loukiva
kõnnaku, tütarlapsed klaseerunud filmi-
sõdu-žurnalist ja vastavad manevrid ning
suud liiguvad mõlemil närimiskummi taktis.
Paneb imestama, mis just reengused tüübid

on saanud meie noorsoo ideaalides, kuna ameti-
ka säält meid häid filme närvuäärustavad seesu-
guseid inimesi! Aga meidugi pole meil õigus mõnita-
da ainult noori. Vaadates ennesõjasegse eutlarepol-
itika ennast, oleksime väga paljudele juhtudele põru-
tatud. Vanem generatsioon siiski normaalseisse
olukorda sattudes rappub ehk enamal juhul
vanule režiimile tagasi, sest keegi ei ole, üks
rohkem teine vähem, alla käinud, meie vanad
ideaalid on jäänud endiselt. Aga mõeldes sellest
reisukohast meie sõjas ja praegustes oludes vara-
rüpeunud noorile, lähneb rida kurvaks.

Kodumaale tagasipääsemise mõttes (niipea) allak-
sinn väga pessimist. Emigreerimine on seni al-
nud ainult tervemate ja tugevamate vähja-
noppimine. Kii optimistid me enam ei ole, et
loodaksime igaves oma õpitud tööalale pääse-
mist, aga sellise meie üldiselt skavol-
umme, et meie mõttes rakendatakse mõni
ümberantamise moodus laiemas mõttes ja
meil poleks vaja maha jätta siia nälja-maale
aeglaselt hävinema oma vaim ja mittetähelepanu
rahvuskaslati.

Teie kirjutate tunnustavalt meie
saavutusi kunstis ja kultuuri alal. Jah—

võibolla saavutused neil aladel ei ole võr-
 reldavad sellega, mis oli kodumaal, kuid
 pingutust on see nõudnud väga palju.
 Nüüd aga võime konstatierida neilgi aladel
 teatavat loodust ja tündinemist. Nende iiri-
 tustega loodeti saavutada tunnustust ja
 tegelikku ahi neilt, kelle käes on praegu
 meie saatus, kuid seni on jäänud kõik
 vaid ilukõnede ja sisutuks fraaside
 ajalehe-veergudel. Ja nii mõnigi hariduse
 ja kunstialal töötaja on läinud oma
 senisele kutsele ja kutsumusele väga niing
 ammu õppima „praktilisemat“ ala. Kest
 emigratsiooni- maade tööametid ei ole huvit-
 atud meie kunsti- ja kultuuri kunagi-
 sest või praegu kõrgest tasemest, vaid
 sellest, mida meie meel kodumaal teha
 oskaksime. Muudugi pole ju halb, kui kunst-
 nik või kultuuri tegelane ka midagi prak-
 tilist oskab, kuid rahvuse seisukohast
 vaadatuna tähendab see ikkagi

tagarilööki. Seni arvestas meie elivaisa hariduse ja kultuuri alal tegutsėjaid töötajatena. See tähendas taidu lisetrinone, sigarette (meie valuuta), varustuse jagamisel teatavat eelistamist ja mõnel juhul ka väikest (tegelikuks kindadega varreldes küll naeruväärset) rahapalka. Nüüd aga on selles mhtes läbi viidud drastilisi kärpi-misi: teid küll tööl (näit kaalutaja, näitleja jms.), aga ei ole töötaja, ei saa töötaja töötam. Sellest tingituna on nii mõnedki, kes seni alid veel ümber „puhtad“, hakkunud tegelema „musta-turuga“, mis niin väga lõukab ja millest sõna otsesemas mõttes peaksiime nälgsma.

Kaundeid ja kavalauid teid kaundu olen saanud kodumaalt andmeid omaste kohta. Minu naine (Teie õpilane Keera Riispapp) on väimlemisõpetaja Rakvere Gümnaasiumis. Minu õde on kodijuhataja Alku valla Risti algkoolis. „Õnnetult surma“ on saanud paljud minu maa-sõbrad ja tuttavad, kes alid vabariigi või lapse okupatsiooniajal vallavanemad v.m. seengused väikesed amet-mehed. Nii on säääl leod!

Veelkord paljin tannu saadetisest ja astan Teile jälle kirj. Viktor Kuivik.